

MAGYAR POSTA

MEGJELENIK ÉVENKINT TIZSZER

ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ

MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ

TELEFON: AUT. 500—25-NEK 54. SZ. MELLÉKÁLLOMASA — MŰSZAKI ÜGYEKBEN AUT. 506—00.

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG MEGBIZÁSÁBÓL

A M. KIR. POSTA JOGASZ- ÉS MÉRNÖK TISZTVISELŐI ORSZAGOS EGYESÜLETÉNEK

SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. ALKÉR SÁNDOR M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. NAGY SÁNDOR

M. KIR. POSTATANACOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

I. KER., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZÁM.

BUDAI POSTAPALOTA IV. EM. 425.

TÁRSSZERKESZTŐ:

PETAINEK JÓZSEF

M. KIR. POSTAFŐMÉRNÖK.

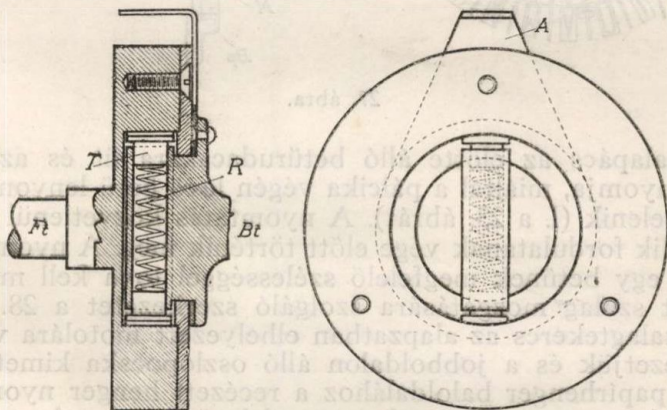

A Creed-géptáviró.

Irta: CSIBA VINCE, m. kir. posta műszaki igazgató.

(Folytatás.)

d) A kikeresett jel lenyomtatása és a nyomtatott szalag tova-
mozgatása. A betűkerék az Ft tengellyel súrlódó kötés útján van
összekötve. Az összeköttetést a 26. ábra tünteti fel. Az Ft egy kari-
mával ellátott tárcsában végződik. Ebbe belenyulik a betűkerék

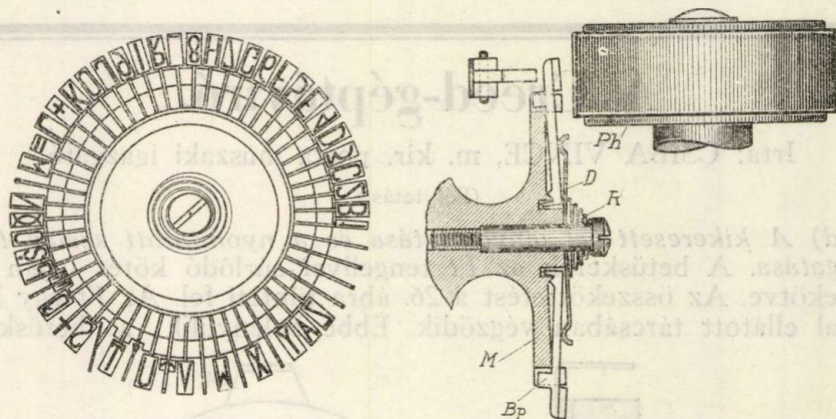

26. ábra.

hüvelyé, amely egy keresztben álló toldalékkal bír. E toldalék ki van
fúrva; a furatba mindkét végén féktuskó van betolva. E féktuskók
között egy tekercsrugó foglal helyet, amely a tuskókat a kerület felé
tolja ki s így a tuskók a karima felső hengeres felületére nyomást
gyakorolnak, úgyhogy a fellépő súrlódás folytán a betűkerék az Ft
tengely forgásában résztvesz. A betűkerék hüvelyére egy kar (A)

van felerősítve. A betűkerék szerkezete az eddig ismert betűkerekekétől eltér (l. a 27. ábrát). A Creed-betűkerék áll egy fém-tárcsából (M), amelyre acélrudacskák küllőszerűen vannak elhelyezve. Ezekre a rudacskákra vannak odaforrasztva az egyes jelek. A betűrudacskák horogszerű végeikkel az M tárcsa kimetszései-be vannak beleakasztva és helyzetükben a D fedőtárcsával, amelyet R rugó nyom az M -hez, fogva tartva.

A betűkerék az Ft tengellyel együtt forog, az A kar derékszögben visszahajlított vége a szögemelő vízszintes karjai előtt halad el. Amikor valamelyik szögemelő a tárcsák átállítása folytán keletkezett csatornába belesik, ez a szögemelő az A karnak útját állja és a betűkereket megállítja. A lenyomtatandó betű a betűkeréken a papírhengerrel szembe kerül. A nyomtatást az E_1 excenter végzi az Ne nyomtatóemelő segítségével. Amikor a nyomtatóemelő jobb oldali karját az E_1 excenter elmozdítja, az emelő balkarjának végén ülő

27. ábra.

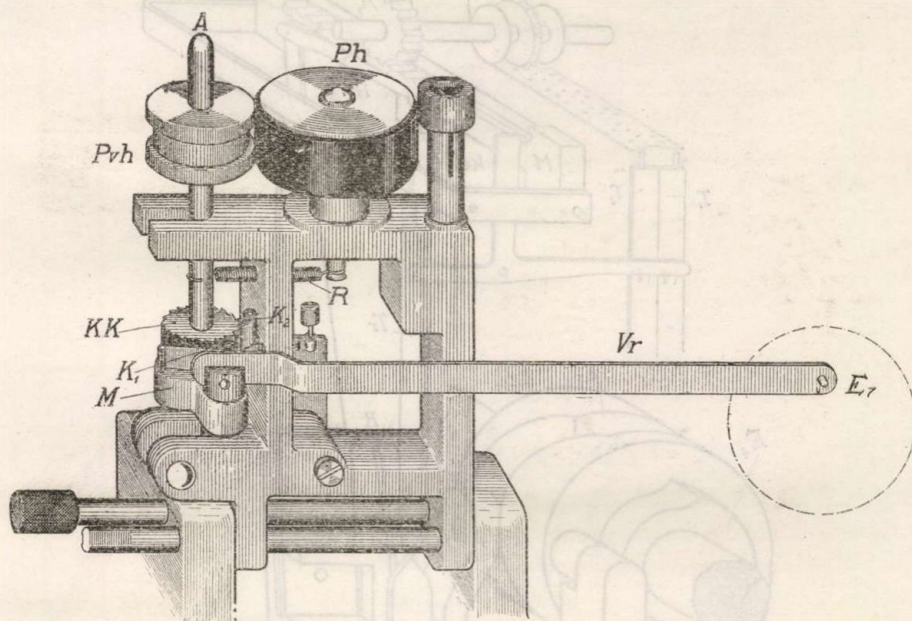
nyomtatókalapács az előtte álló betűrudacskára üt és azt a papírszalaghoz nyomja, miáltal a pálcika végén levő betű lenyomata a szalagon megjelenik (l. a 23. ábrát). A nyomtatás közvetlenül az Ft tengely második fordulatának vége előtt történik meg. A nyomtatás után a szalagot egy betűnek megfelelő szélességgel tova kell mozgatni. A nyomtatott szalag mozgására szolgáló szerkezetet a 28. ábra mutatja. A szalagtekerecs az alappozícióban elhelyezett motolára van rátéve. Innen kivezetjük és a jobboldalon álló oszlopocska kimetszésén áthúzzuk, a papírhenger baloldalához a recézett henger nyomja a szalagot. Ez a henger az A_2 tengelyre van felerősítve, amelyet az R_3 rugó jobbra húz.

A szalag mozgását az E_7 excenter végzi. A Vr vonórúd az M fémtömböt ide-oda elmozgatja. Az M -en a K_1 , az állványon pedig a K_2 kilincs van felerősítve; az A_2 tengelyre a Kk kilincskerék van felékelve, amelynek fogai a K_1 és K_2 kilincs fogai belekapaszkodnak. Valahányszor a vonórúd az E_7 excenter útján az M fémtömböt jobbról balra, aztán balról jobbra elmozdítja tengelye körül, a K_1

kilincs a K_k kilinckereket és vele együtt az A_2 tengelyt is az óra mutató járásával megegyezően elforgatja. A K_2 kilincs megakadályozza, hogy a K_1 visszahaladtakor a tengely visszaforduljon.

Az excentertengely minden egyes fordulata alatt egy jel nyomtatódik le, éppen így a nyomtatott szalag is egyszer továbbítatik egy jelnek megfelelő szélességgel.

e) *A lyukasztott szalag mozgatása.* A szalag mozgatása nem folytonos, hanem periodikus: vagyis a szalag arra az időre, amíg a lyukcsoport kitapogatása megtörténik, megáll és csak aztán halad tovább. Az egyes lyukcsoportok hossza különböző. Ennek megfelelően a szerkezet olyan, hogy lehetővé teszi, hogy a lyukasztott szalagot a szük-

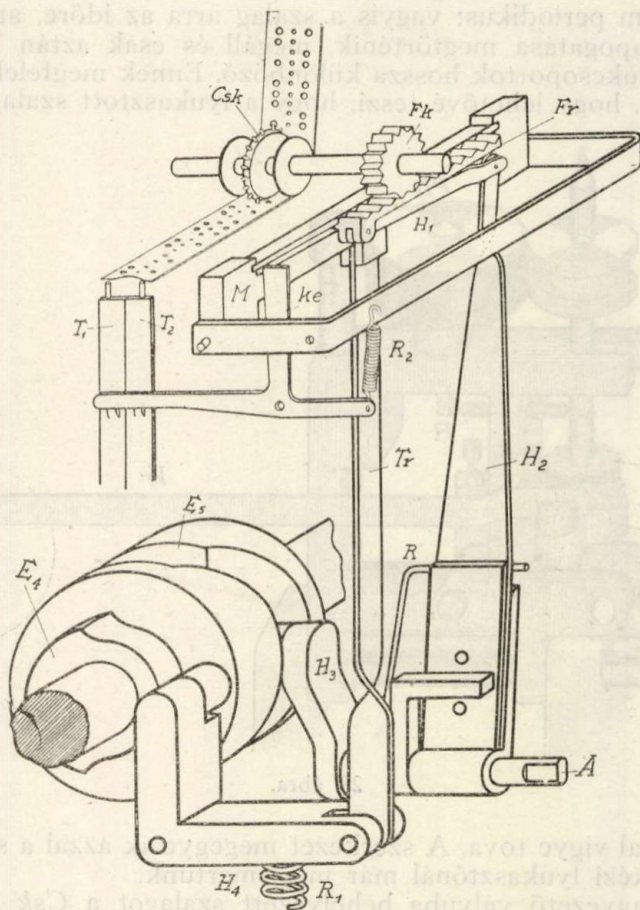

28. ábra.

séges hosszal vigye tovább. A szerkezet megegyezik azzal a szerkezettel, amelyet a kézi lyukasztónál már megismertünk.

A szalagvezető vályuba behelyezett szalagot a C_{sk} csillagkerék (l. a 29. ábrát) mozgatja tovább. A csillagkerék tengelyére egy másik fogaskerék (F_k) is van felékelve. E fogaskerék alatt helyezkedik el a fogasrúd, amelynek fogaiba a fogaskerék belekapaszkodhatik. Ezt a fogasrudat az M fémsín kivágásában előre-hátra eltolhatja az E_5 excenter a H_1 , H_2 és H_3 emelők segítségével. A lyukasztott szalagnak azonban csak egy irányban szabad haladni. Ennek a követelménynek úgy teszünk eleget, hogy fogaskereket a fogasrúddal csak akkor kötjük össze, mikor a fogasrúd a szalag haladási irányával megegyező mozgást végez. Ennek a megoldása egyszerű. Ha azt akarjuk, hogy az összeköttetés a fogaskerék és fogasrúd között létrejöjjön, akkor a fogasrudat felemeljük, ha pedig azt akarjuk, hogy a szalag megálljon,

akkor a fogasrudat lesüllyesztjük, amikor is a fogaskeréknek a fogasrúddal való összeköttetése megszűnik. Már előbb említettük, hogy a fogasrúd az M fémsínben előre-hátra elmozdulhat. Ezt a fémsínt kell tehát emelni, illetőleg süllyeszteni. A fémsín le-fel való mozgását a Tr tolórúd és H_4 szögemelő segítségével az E_4 excenter végzi. A továbbmozgatási hossz függ az előbb hangoztatott jelhez tartozó lyukcsoport hosszától, amelyhez még a jelköz kombinációját is hozzá kell

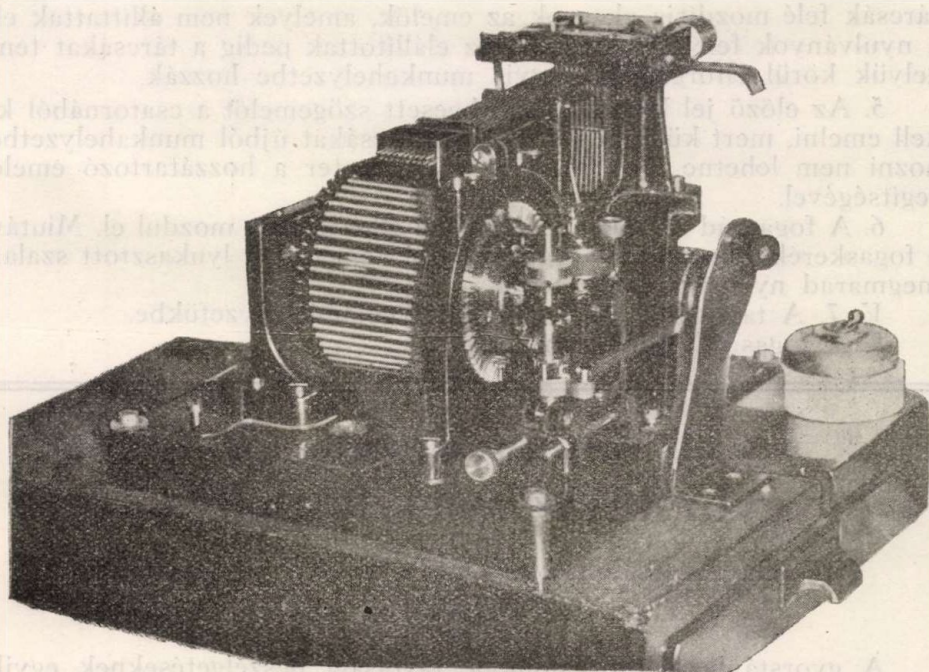

29. ábra.

adni. A szalagot úgy kell a tapogatók felett továbbmozgatni és megállítani, hogy a lyukcsoport eleje az 1. és 2. tapogató fölé kerüljön. Hogy a gép a szalagot mindig a szükséges hosszal vigye előre, arra a kézi lyukasztónál már ismertetett berendezés szolgál. Ez a berendezés áll 10 kettősemelőből, amelyek a fogasrudat csak a megfelelő hosszal engedik tova. A kettősemelők mindegyike (ke) egy-egy tapogató párhoz tartozik. Az emelő balkarja a tapogatók dudorain nyugszik; jobbkarjába az R_2 rugó van beakasztva, amely az emelőt

nyugalmi helyzetében tartja, a merőleges karja pedig az ide-oda elmozduló fogasrúd elé nyulik fel és határolja az általa megteendő út, mint azt már a kézi lyukasztónál megismertük.

Nézzük most már, mi történik akkor, ha akár az egyik, akár mindkét tapogató lyukra találván, felfelé mozdul el? Ekkor a kettősemelő balkarja felfelé mozdul és így az emelő függőleges karja a fogasrúd előtt jobbra kitér és így a fogasrúd előre nagyobb útat tehet meg. Minél hosszabb a lyukcsoport, vagyis minél több kettősemelő tér ki a fogasrúd előtt, annál nagyobb útat tehet meg az, úgyhogy visszahaladtában annál nagyobb hosszal viszi előre a lyukasztott szalagot. Amikor azonban a tapogatók fölé a jelköz kombinációja kerül

30. ábra.

minden egyes jel végén, akkor ehhez a tapogató párhoz tartozó kettősemelő megmarad nyugalmi helyzetében, úgyhogy a fogasrudat többé nem engedi előbbremenni.

Az áttevőt a 30. ábra mutatja.

f) *Az áttevő működése.* Egy jel áttevése 1—9 munkafolyamatból adódik össze, amelyek I—V időszakban játszódnak le az excenter-tengelynek egy fordulata alatt.

1. 1. A lyukasztott szalag továbbmozgatása a tapogatók felett. Az önműködő lyukasztóból kijövő lyukasztott szalagot az áttevő vályujába vezetjük be. A szalagot annyira kell előre húzni, hogy az átteendő lyukcsoport eleje pontosan az első pár tapogató fölé kerüljön. A már előzőleg felfelé mozgatót tolorúd a fogasrudat összeköttetésbe

hozza a fogaskerékkel. Most az E_5 excenter a $H_3-H_2-H_1$ útján a fogasrudat nyugalmi helyzetébe hozza. Eközben a fogaskerék elmozdul: a szalag tovahalad a megfelelő résszel.

II. 2. A következő munkafolyamat a lyukkombináció kitapogtatása. A tapogatókat az őket rögzítő emelők szabaddá teszik. Most már azok a tapogatók, amelyek felett a szalagban lyuk van, felemelkedhetnek. Eközben a választótárcsákat mozgó emelőket úgy állítják, hogy az emelők szabad végei a választótárcsák nyulványai elé kerülnek.

II. 3. A fogasrúd lefelé mozgatása.

III. 9. Az előző jel lenyomtatása.

IV. 4. Az E_2 excenter a választótárcsákat elállító emelőket a tárcsák felé mozdítja el; azok az emelők, amelyek nem állítottak el, a nyulványok felett elhaladnak, az elállítottak pedig a tárcsákat tengelyük körül elforgatják, vagyis munkahelyzetbe hozzák.

5. Az előző jel kikeresésénél beesett szögemelőt a csatornából ki kell emelni, mert különben a választótárcsákat újból munkahelyzetbe hozni nem lehetne. Ezt végzi az E_6 excenter a hozzátartozó emelő segítségével.

6. A fogasrúd a szalag haladásával ellentétesen mozdul el. Miután a fogaskerék a fogasrúdhoz kapaszkodni nem tud, a lyukasított szalag megmarad nyugalmi helyzetében.

V. 7. A tapogatók visszaállítása nyugalmi helyzetükbe.

8. A fogasrúd felfelé mozgatása.

A német vasuti- és gyorstávbeszélő forgalom.

Irta: Dr. ALBRECHT GYULA, m. kir. postatanácsos.

(Folytatás.)

A gyorstávbeszélőforgalom a távolsági beszélgetéseknek egyik különleges neme, amellyel a düsseldorfi főpostaigazgatóság kerületében alkalmam volt megismerni. Ebben a kerületben berendezett gyorstávbeszélőforgalomnak különös jelentősége van, mert ez a forgalom Németország egyik vidékén sincs annyira kifejlődve, mint éppen ebben a kerületben.

Az általánosan ismert távolsági forgalomban a hívó az összeköttetés létesítését a saját helyi központjának bejelentője útján kéri. A bejelentés után a hívó fél készülékének hallgatóját felakasztja s addig vár, amíg a központ a beszélgetés megkezdésére felcsengeti. Az összeköttetések létesítésének ez a módja nehézkes és hosszadalmas, de szükséges azért, mert a távolsági beszélgetéseknél a vezetékek nem állanak a szükséges számban rendelkezésre s az összeköttetések létesítésének időpontja az előjegyzett beszélgetések számától függ. A német posta a távbeszélgetések lebonyolításának ezt a módját meg-